

Kender folk deres indkomstposition og synes de indkomstforskelle er rimelige?

Kristoffer Balle Hvidberg

Claus Thustrup Kreiner

Stefanie Stantcheva

EPRN konference

3. Juni 2022

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Social status og folks holdninger til ulighed er emner, der i mange år er blevet undersøgt i de samfundsvidenskabelige discipliner

Inden for økonomi har der især været fokus på betydningen af relativ indkomst og indkomstpositioner for rimelighedsbetragtninger og design af skatte- og omfordelingspolitik.

Betydningen af folks *referencegrupper* er imidlertid underbelyst, da den er vanskelig at undersøge empirisk, selvom den teoretisk set kan have en betydning for folks ønsker til omfordelingspolitik.

Forskningsspørgsmål

1. Hvor rimeligt eller urimeligt mener folk det er, at der er ulighed indenfor forskellige referencegrupper?
2. Hvor meget ved folk om ulighed og deres egen indkomstposition i forhold til andre i forskellige referencegrupper? Og ved de mere eller mindre om uligheden, hvor den betyder mest for dem?
3. Hvor vigtig er folks indkomstposition for deres syn på rimeligheden af ulighed?

Det er svært at undersøge disse spørgsmål med de krav, det stiller til data

Man skal både vide noget om folks opfattelser og de faktiske forhold:

- For at kende folks faktiske indkomstpositioner skal man kende indkomsten for alle personer i deres referencegrupper.
- For at sige noget om hvor eventuelle fejlopfattelser kommer fra, skal man have et dybdegående kendskab til deres opfattelser.

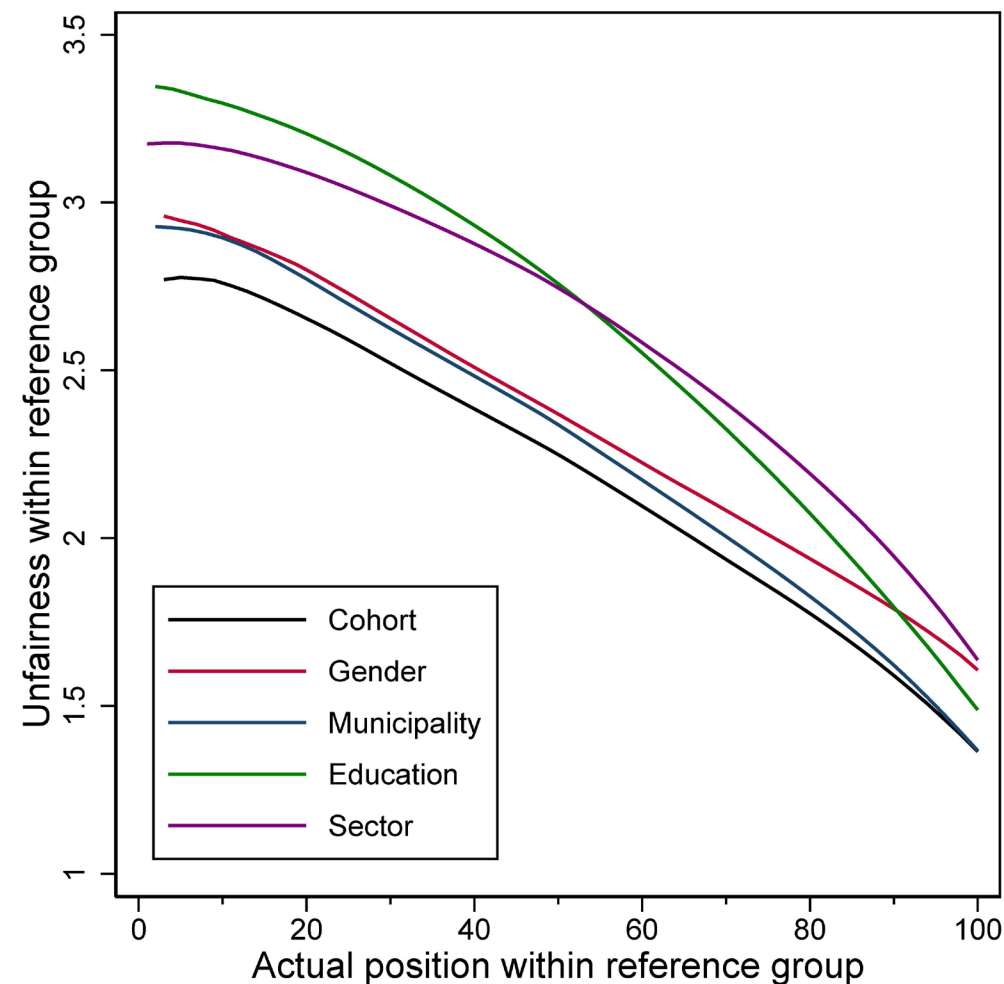
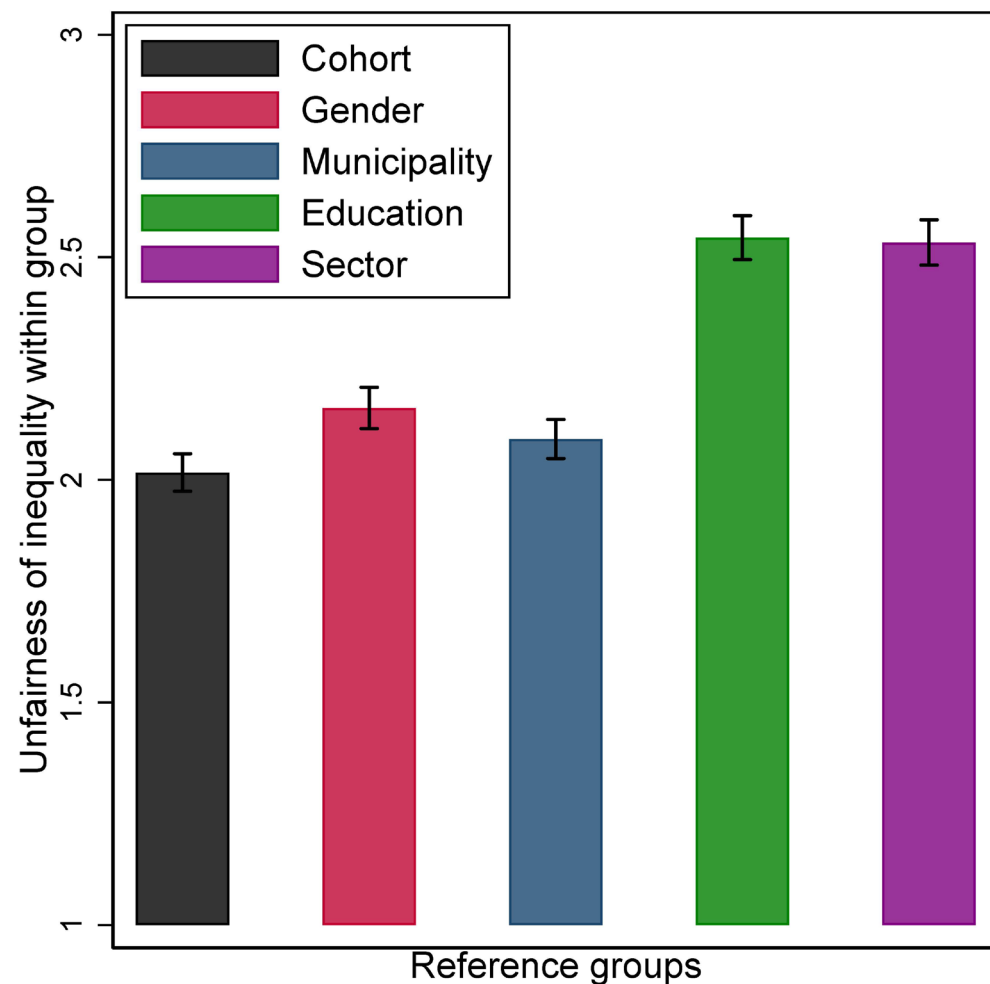
Vi sammenkobler subjektive og objektive data for en stor stikprøve af danskere

Subjektive: Spørgeskemaundersøgelser sendt til 50.000 personer født 1969-1973 gennem Digital Post

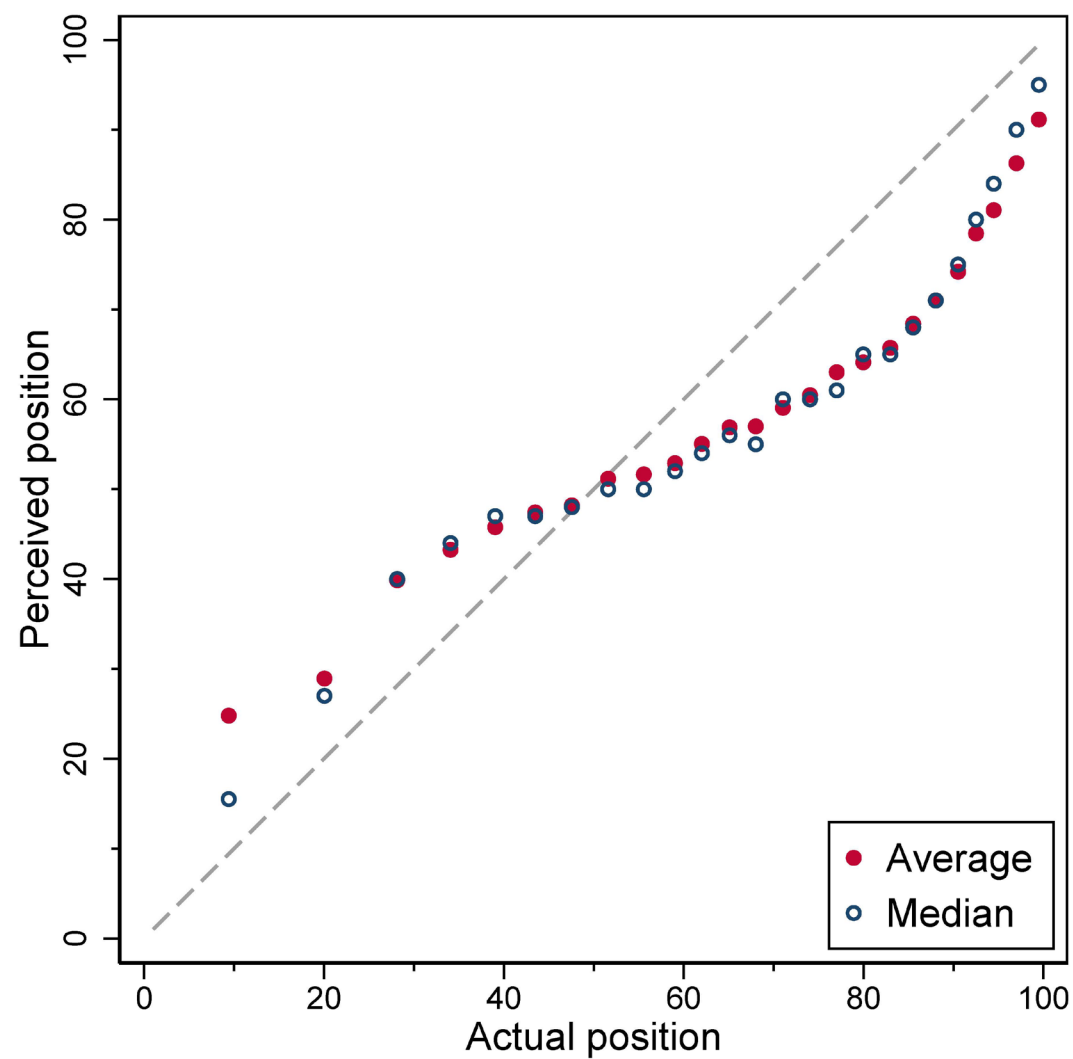
- Indkomst som den er opgjort på årsopgørelsen
- Indkomstposition: Percentil i indkomstfordelingen + fordelingsmomenter
- Holdning til rimeligheden af ulighed

Objektive: Oplysninger fra Danmarks Statistik om indkomst og baggrund

Folk synes, at indkomstforskelle inden for uddannelsesniveau og sektor er mest urimelige

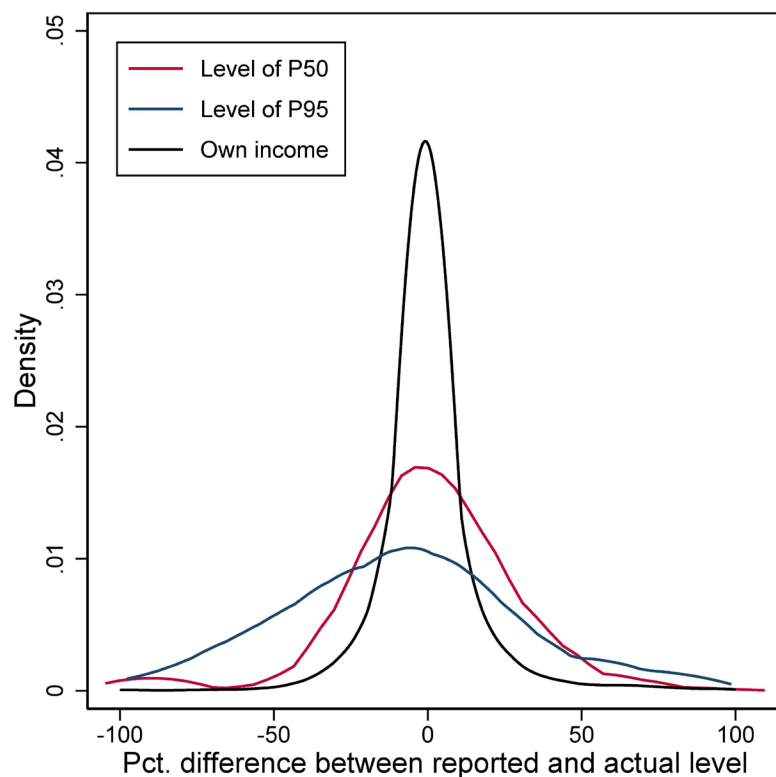

Danskerne undervurderer graden af ulighed

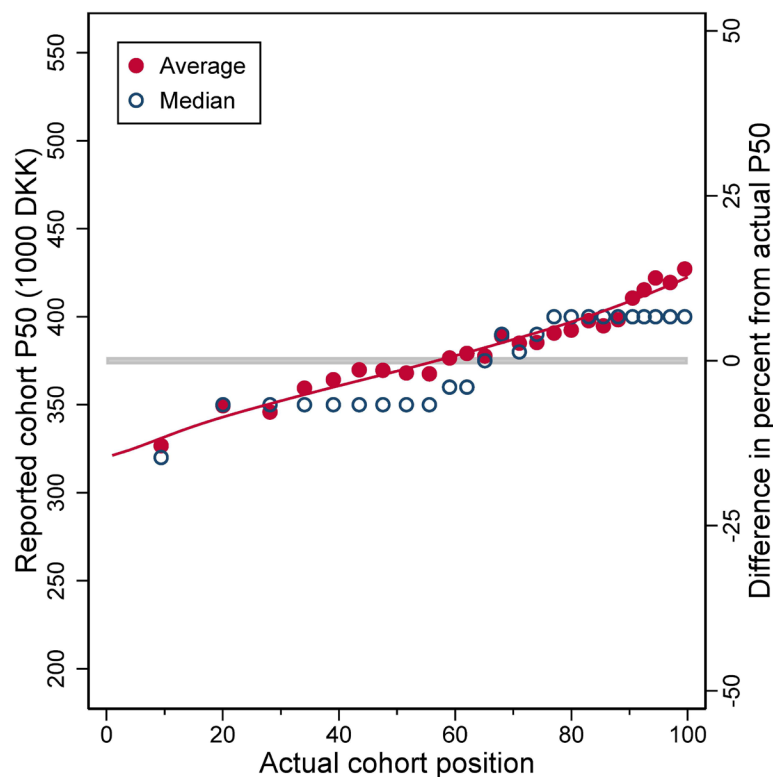

Center bias: Folks opfattelse af indkomstfordelingen følger deres egen position

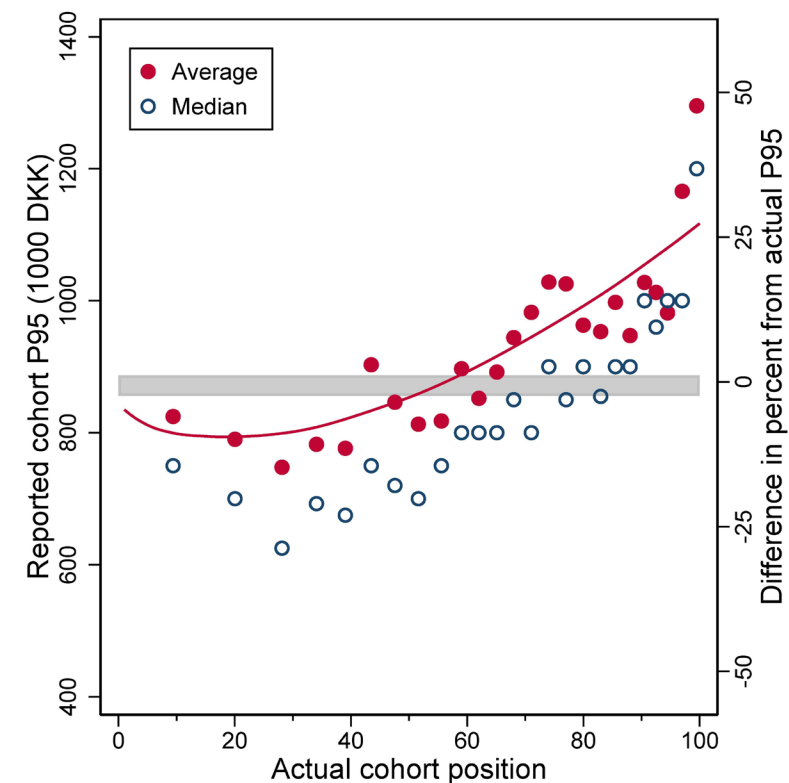
Fordeling af opfattelser

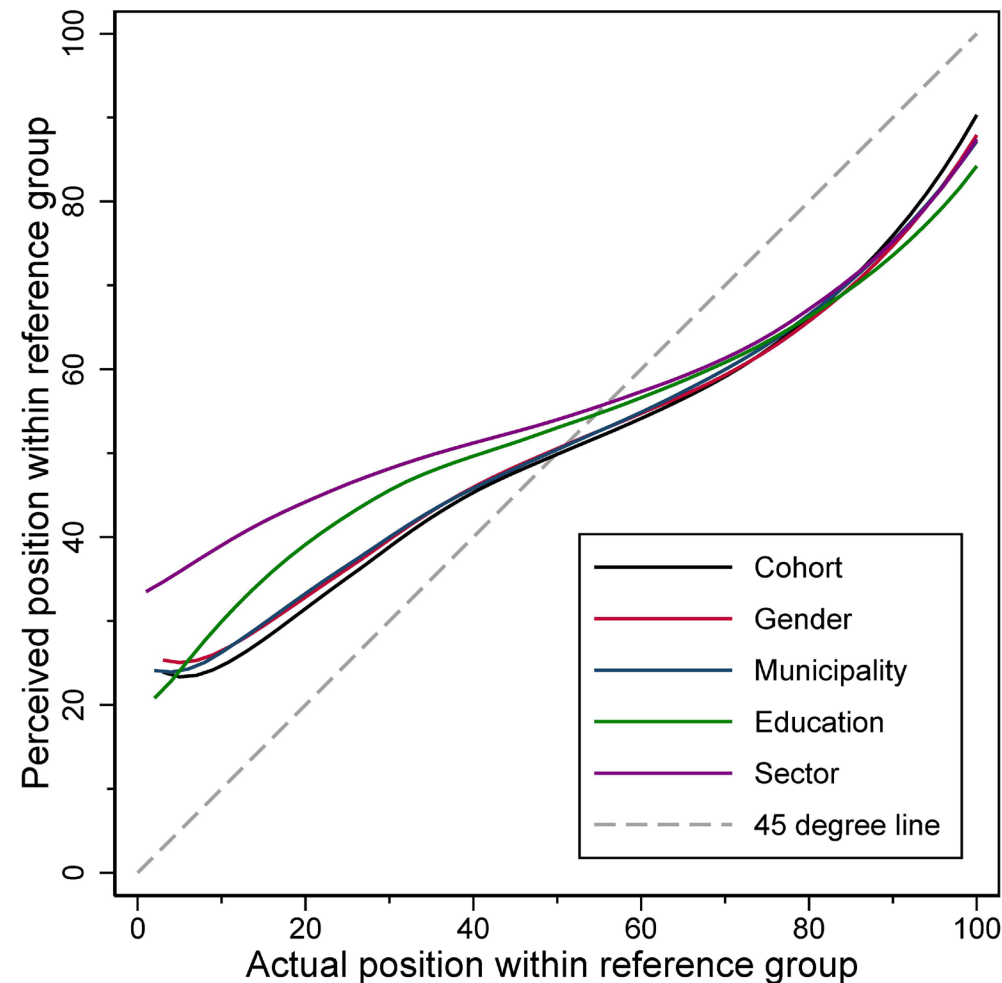
Opfattelse af P50

Opfattelse af P95

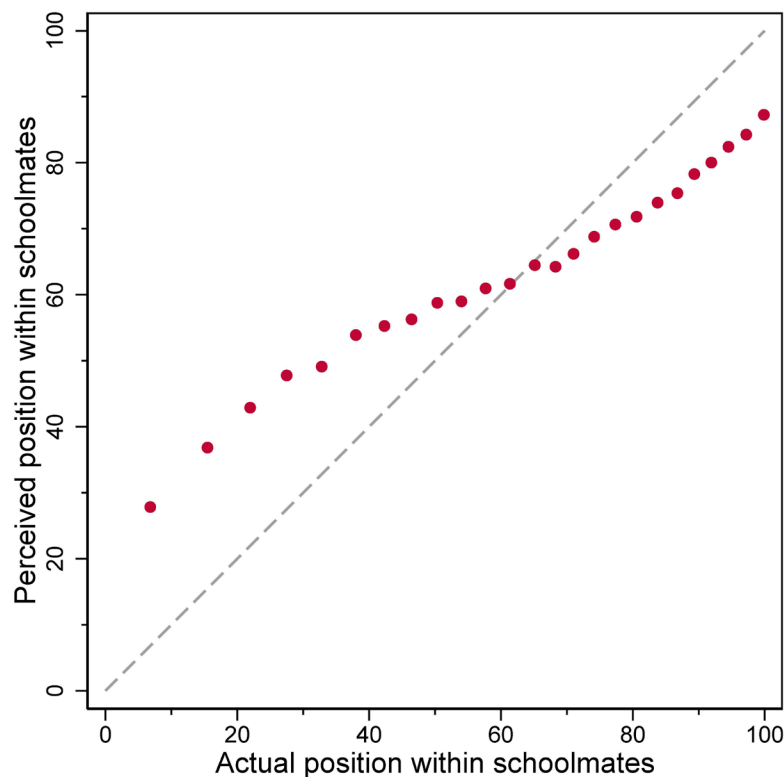

Folk i bunden af indkomstfordelingen overvurderer i højere grad deres position inden for uddannelsesniveau og sektor

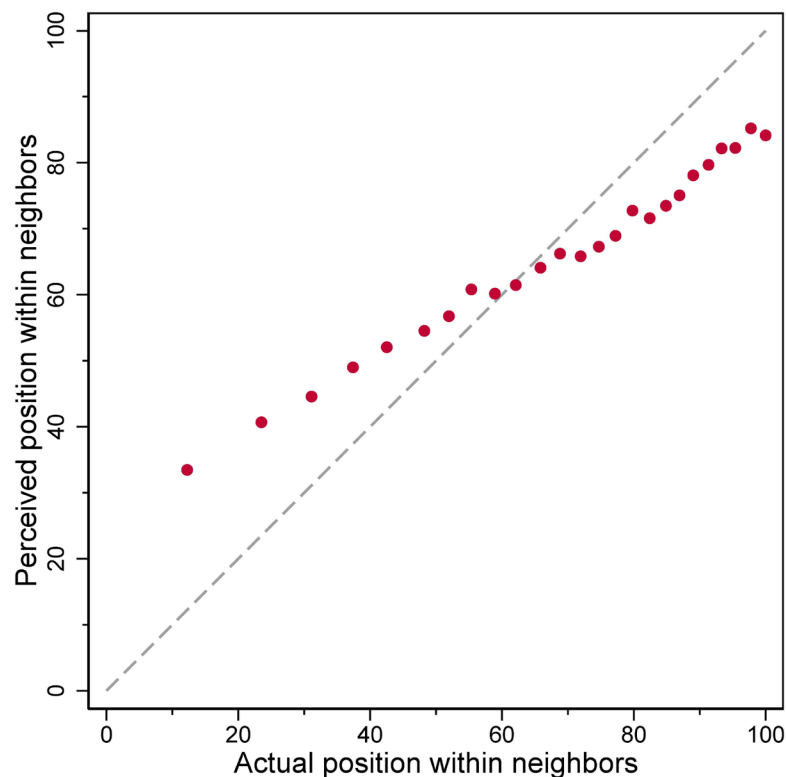

Det samme mønster gør sig gældende, hvis vi "zoomer" ind på mindre referencegrupper

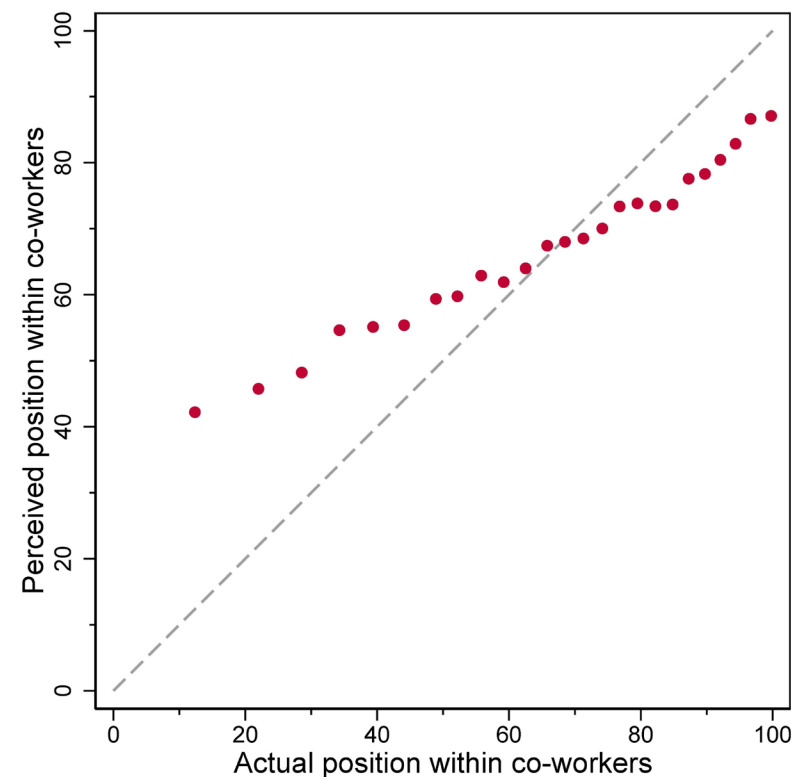
Skolekammerater

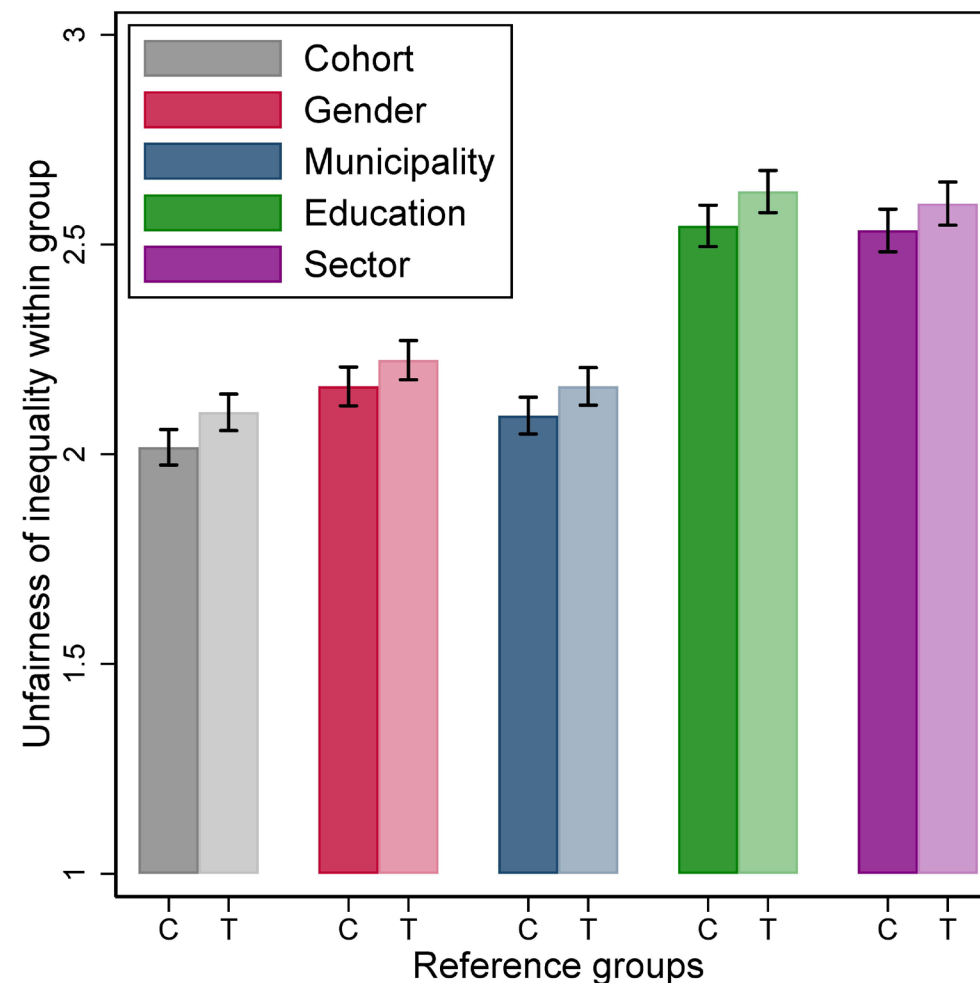
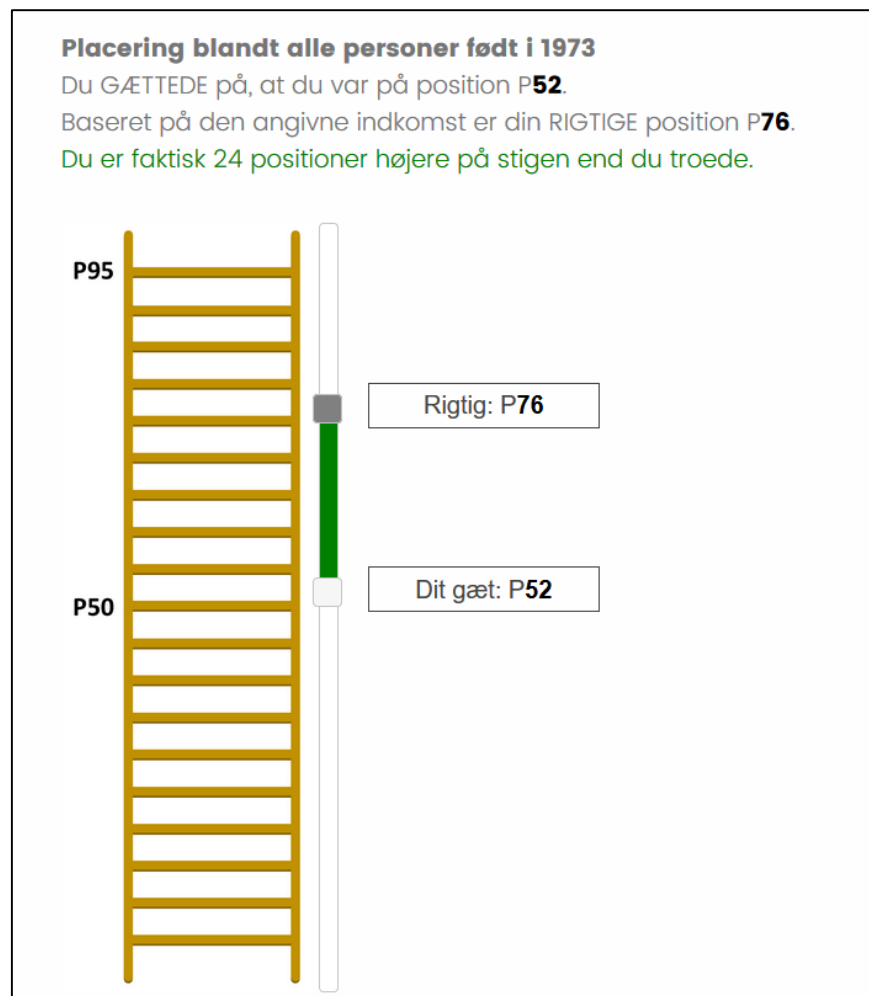
Naboer

Kollegaer

De systematiske fejlopfattelser indenfor uddannelsesniveau og sektor kan ikke forklare forskellen i rimeligheden af ulighed

Historiske ændringer i og chok til indkomstposition er korrelerede med folks syn på rimeligheden af ulighed

Ændringer

- Folks nuværende position betyder mere for deres syn på ulighed end deres positioner tilbage i tiden.
- Hvis ens position er blevet højere, synes man ulighed er mere rimeligt og omvendt, hvis ens position er blevet lavere.

Chok

- Vi ser på positive chok (forfremmelse) og negative chok (arbejdsløshed, indlæggelse, handicap).
- Hvis man bliver ramt af et chok påvirker det ens faktiske position, ens opfattelse af egen position samt ens syn på rimeligheden af ulighed.

Konklusion

Generelt undervurderer folk uligheden.

Folks nuværende indkomstposition påvirker deres syn på rimeligheden af ulighed.

Folk synes ulighed inden for uddannelsesniveau og sektor er mest urimeligt...
... men netop inden for de to grupper undervurderer folk uligheden mest!